

Előfizetési feltételek:

Szétküldéssel
 helyben vagy vidékre postán:
 Egy hóra . . . . . 40 kr.
 Negyedévre . . . . . 1 frt — kr.
 Félévre . . . . . 2 frt — kr.
 Egész évre . . . . . 4 frt — kr.

Kiadó-hivatal:

Kossuth Lajos-utca. (Biharmegyei Takarékpénztári épület), hora a hirdetések az előfizetés-díjak küldendők.

Egyes szám ára 8 kr.

HÉTFŐI ÉRTESÍTŐ

Hirdetések díja:

6 hasábos petitorért egyszer . . . . . 6 kr.
 Háromszor és többször . . . . . 4 kr.
 Nyilttér 4 hasábos petitorért . . . . . 20 kr.
 Bélyegdíj minden hirdetés és nyilttérért . . . . . 30 kr.
 Reklamok soronként . . . . . 1 frt.

Szerkesztési iroda:

Kossuth Lajos-utca (Biharmegyei Takarékpénztári épület).

Kéziratok vissza nem küldetnek.

TARSADALMI HETILAP.

Táviratok.

Bánffy a külügyekről.

Budapest, június 21. (A »H. É.« eredeti távirata.) Bánffy Dezső báró miniszterelnök mindenestre még az országgyűlés berekesztése előtt szándékoszik Ugron Gábornak a külügyi helyzetre vonatkozó interpellációjára válaszolni.

Rablás fényes nappal.

Budapest, jun. 21. (A »H. É.« ered. táv.) Rablás fényes nappal, nyílt utcán, történt ma délután a főváros egyik legexponáltabb helyén. Lipnay Kornél táblalőrő felesége ma déiben gyanútlanul haladt a Ferencziek-terén, amikor egyszerre csak egy középtermetű suhancz termett előtte, aki egy rántással kikapta kezéből kis kézi táskáját s azután s elrohant vele a kalaputczán át a Dunapart felé. A járőrök közül néhányan üldözőbe vették a rohanó rablót, de nem tudták elfogni. A táskában mintegy 100 forint volt.

Választási mozgalom a fővárosban.

Budapest, június 21. (A »H. É.« eredeti távirata.) Jóllehet az országgyűlés feloszlatása még messze van, a főváros egyes kerületeiben már is mérlegelik az általános képviselőválasztások esélyeit. Különösen a belvárosban (IV. kerület) biztos tényként veszik, hogy Kammernayer Károly polgármester a sikerre való legtöbb kilátással fog képviselőjelöltül fellépni.

Halál az égő réten.

Budapest, jun. 21. (A »H. É.« ered. táv.) Borzasztó szerencsétlenség történt ma délután a külső Váci-köruton. Kosler Nándor munkás egy, a naptól kiszáradt réten heverésze pipázott. A nagy melegben Kosler elaludt. Pipájából az égő dohány kiesett és a Kosler szüre tüzet fogott. A szél a tüzet észeltette és rövid idő múlva az egész rét égett. Kosler a tüzoltók halva találták az égő réten. A füst megfojtotta. Teste egészen össze volt égetve.

Az áradások Törökországban.

Konstantinápoly, június 21. (A »H. É.« eredeti távirata.) A jelentések, melyek az elárasztott vidékekről a magas portárhoz érkeznek, sötét színekben festik a rendkívüli pusztításokat, melyeket a vízáradások Erzerum és vidékén okoztak. — Magában Erzerumban és közvetlen közelében több 100 ház bedőlt, több ember életét vesztette. — Koniahban szintén sokan vesztették életüket. — A falvakból és a síkságokból a lakosság a városokba menekül. — Antiochiában egy egész városnegyed víz alatt áll, igen sok lakóház és üzlettelep romba dőlt, — 10-en a vízbe fulltak, a vetést teljesen elpusztult. — A házi állatok nagy részét a vízáradat magával sodorta. Az inség általános és a hatóságok nem nyújthatnak segílyt, mivel csak legutóbb küldték be az adóösszeget a fővárosba.

Öngyilkos munkás.

Budapest, jun. 21. (A »H. É.« ered. táv.) Bognár Kálmán debreczeni születésű munkás ma délután az újpesti uton agyonlőtte magát és meghalt. Felesége nem régen halt el és azért lett öngyilkossá.

Rendjel-adományozás.

Budapest, június 21. (A »H. É.« ered. táv.) Daróczy Dezső, a m. kir. államvasutak budapesti (nyugati) állomásfőnöke, mint a »K. Ért.« nek jelentik, Károly romániai királytól a román csillagrend lovagkeresztjét kapta.

Krétaai állapotok.

Athén, június 21. (A »H. É.« ered. táv.) Krétaai jelentések szerint a forradalmi elemek el vannak határozva, hogy nem mondanak le a küzdelemről, míg a régi privilégiumokat ki nem vikták és újabb javításokat is el nem értek. Az Egyiptomban élő görögök a felkelők részére 70,000 frankot gyűjtöttek; e gyűjtéseket még folytatják.

H I R E K.

* **A vasárnapi gabonaárak.** A tegnapi megállapodás szerint:

Tengeri 4 frt — kr.
 Buza 6 frt — kr.
 Rozs 5 frt 10 kr.

* **Meghívó.** A Tisza Kálmán fogadtatására alakított szűkebbkörű rendező bizottság tagjait felkérem, hogy folyó hó 22-én délután 6 órakor tartandó értekezleten a „Rózsabokor“ kethelyiségében megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad. 1896. június 19. Mezey Mihály, rendező bizottsági elnök.

* **Betörési kísérlet.** Ugy látszik, hogy a betörők is szeretik az eredetiséget. Szombat este ugy 11 óra tájon Baly Lászlónak kis-körös-utczai lakásán kísérlette meg valami csavargó a betörésnek egy új nemét, nevezetesen gyémánttal ki akarta metszeni az ablaküveget, de a neszre fölriadt az odabent alvó főzőnő, s lármát ütött, mire az infamis csavargó kereket oldott. Az esetet följelentették a rendőrségnek.

* **Mától drágább a cukor.** A nagyvárad-i kereskedők megunták a sok veszteséget és kartelt kötöttek a cukorra nézve, így a házi asszonyok bosszuságára máttól kezdve a cukor árak a következők:

süveg . . . . . 49.—
 kimérve . . . . . 50.—
 dobozban □ . . . . . 51.—
 5 k. ládakban □ . . . . . 51.—
 □ kimérve . . . . . 52.—
 Tört cukor . . . . . 52.—

* **Elfogott zsebmetszők.** Ilyen vásáros napok alatt kettőzött figyelemmel van a rendőrség az idegenek iránt és ugy látszik, nem ok nélkül, mert tegnapelőtt is kézrekerült négy. Budapestről lerándult gyakorolt zsebmetsző. Kettő közülük még revolvert is fogott a rendőrökre. Grenó tizedes Kürti rendőr segítségével a veszélyes zsebmetszőket: névszerűt Rigó Józsefet, Krizsán Pélt, Virág Józsefet és Gulyás Istvánt letartóztatta és az öt megillető dícséret átvétele után Gerő kapitány keze alá kerültek a jelek.

* **Érdekes fölfedezés.** Edelman Adolf kolozsvárutczai 17. számú házában az új kapufélfá beállítása alkalmával, mikor a földet bebunkózták, tompa dübörgést hallottak. A munkások előadása szerint a dübörgés olyan volt, mintha valami mély üregből hatolt volna föl. Kutatni kezdték a dübörgés okát és egy porladó csontokkal telt koporsót

találtak. Nagyon valószínű, hogy ott valami századokkal ezelőtti eltemetett vagybeomlott kriptá van. Felhívjuk rá a régészeti és történelmi egylet figyelmét, mert ha következtetésünk beválkik, talán nem érdektelen dolgok kerülnek onnan felszínre. Mint halljuk, a munkások az embercsontokat azonnal visszahelyezték és nem ástak tovább, de jelentést sem tettek a rendőrségnek.

* **Selyemgubó-beváltás.** Az országos selyemtenyészési hivatal rendelkezése és a selyemgubók fejlettsége folytán a selyemgubók beváltása kedden reggel, (jun. 23.) veszi kezdetét, mely munkához Kvassay kerületi főfelügyelő ma reggel érkezik Nagyváradra. Beváltási helyiség, Nagyváradon, a Teleky-utczai fiiskolákban van. Beváltási idő reggeli fél 6 órától déli 12-ig s délután 1 órától napszálltaig. Beváltásra csak olyan gubók vihetők, melyekben a báb zörög. A gubókat zsákokban rinni nem szabad, mert ezáltal egyes gubók behorpadnak és így azok érteke jelentékenyen csökken. Másfelől a gubók, tojás-készítésre használatnak, s így a gubók behorpadása esetén, a benne levő állat sérül meg. Legjobb és egyedüli mód a kosarakban szállítás. A lemérés helyességéről mindenki személyesen tartozik meggyőződni, s kijelenteni, hogy a mérés helyes. Azontul vitának helye nincs. Az időnkint kiszolgált gubók értékéről egy utalványt kap a termelő, melyet Hegedüs Géza Nagyvárad-város pénztárnoka fog kifizetni. Ez évre — kivételesen — megengedte az országos hivatal, hogy olyan gubók is beváltatnak, melyek petéi nem az orsz. hivatal által küldetnek.

* **Vizsgálatok a Női-Ipariskolában.** A Dudinszky Anna áldozatkész buzgalma folytán nemrég megalakult „Női-Ipariskola“-ban f. hó 25. 26. és 27. napján tartják meg a vizsgálatokat. Fölhívjuk rá a közönség figyelmét, mert ez a vizsgálat fogja legjobban demonstrálni nemcsak azt, mily szükségét pótolta a vállalkozás, hanem — hihetőleg — azt is, mily áldásosan felel meg kötelességének a derék és pártolásra érdemes intézettulajdonosnő.

* **Adott neki egy bogarat.** Tegnapi vasárnap délután a Nagypetce-utczán nagy érdeklődést keltett egy köröstarjáni Nagy nevű ember, aki az ostornyéllal ugyancsak agyabugyálta a kocsin ülő feleségét, mert nem akart leszállani. Mikor a boldogtalan férj látta, hogy már az ostor sem használ, kifogta a lovakat és ott akarta hagyni élete párját kocsiától, gyepléstől az utca közepén. A szegény asszonyt meg-sajnálta egy intelligens ember és a családi perpatvar közé vetette magát. A tisztességesen berugott férj aztán kalaplevéve elbeszélte, hogy szerelmi házas-sága tette őt ilyen szerencsétlenné; belekószódott ebbe a viperába, ebbe a boszorkányba. Megleány volt, galamb volt, nem volt ilyen hosszú a nyelve, most már nem bír vele és ezért itt akarja hagyni Nagyváradon. A jószívű ur meghallgatta az embert és azután így szólt:

— Barátom, minden asszonynak pörög a nyelve, de nem az ostornyéllal lehet ám bedugni a száját.
 — Hát mivel? kérdezte a megjuhászodott atyafi.
 — Azzal, hogy mi férjek hallgatunk... Es ez a tanács hatott.

* **Vadászati jogok bérbeadása.** A szent-andrási körjegyzőség tegnap jelentette be hivatalosan az alispáni hivatalnál, hogy a köréhez tartozó Szent-András és Új-Palota községek vadászati joga jun. hó 28-án délután fog bérbe-adatni.

MITTEILER EDE

férfi szabó-üzlet

Olaszi, Fő-utca, Orsolya-Apácázák bérháza. A legújabb nyári és őszi szöveteim már megérkeztek, előnyös bevásárlás folytán 30%-kal olcsóbb mint bárhol, mérték szerint a legújabb szabás szerint, Szöveteket méterenként gyári áron alól.

* **Hittan-vizsga.** A uspit z Adof megye-szerte jó hírnévnek örvendő tan- és nevelőintézetében tegnap délután folyt le a hittanvizsgát. Dr. Kecske méti Lipót főrabbi, a megjelent iskolaszéki tagok és a szülők a legnagyobb elismeréssel adóztak a tanintézet-tulajdonosnak az elért sikerekért. A többi tantárgyakból ma lesznek a vizsgálatok s bizonyára azok is a legkitünőbb eredménnyel fognak végződni.

* **Uj intézet városunkban.** Talán egy intézet sem kezdte még meg működését annyi akadálytalansággal és annyi roszakaróval szemben, mint a „Hazai általános biztosító részvénytársaság“ Mrt. tisztelet a kivételnek — több társulat lapokat fizetett és tücsköt, bogarat irt össze-vissza erről a minden tekintetben szolid társaságról, mely dacára a nagy versénynek, rövid fennállása óta kerek egy millió koronára díjbevételel mutat fel, ami pedig becsületére válnék egy régi intézetnek is. A Hazai biztosító társaság különben rendkívül előnyös feltételekkel és szolid üzleti eljárással dolgozik s így legkevésbé sem csodálkozunk azon a fényes eredményen, amit rövid fennállása óta elert. Örömmel vesszük ama hírt, hogy a Hazai általános biztosító részvénytársaság Biharmegye részére Nagyváradon főigazgatói karnak nyit, legelőször is mi gazdaközösségünk is könnyebben hozzáferhet ezen olcsó díjjal s kérésben lumánusan liquidáló társasághoz.

* **Eperfa-magtermelés.** A selyemtenyésztéssel egy másik munkáját óhajtott meghonosítani az országos selyemtenyésztési hivatal. A nagyváradai felügyelőséget utasította, hogy fehér epergyümölcséből minél több magot gyűjtsen. A maggyűjtés úgy történik, hogy a teljesen megérett gyümölcs könnyű rázással lehullván, egy ponyva segítségével gyorsan gyűjthető. Az érett gyümölcsöt egy tál, vagy másnemű edényben meggyúrjuk, s azután szitára téve, egy csuporból lecsurgó vizsugar segítségével a gyümölcs hus-részét áttörljük s az ott maradt magot, száraz de nem naposított helyen kiterítve, megszárazítjuk. Az így elészített magvakat, a felügyelőség átveszi s a szegvárdi hivatal útján az országos magvizsgáló állomásnak felküldi s midőn ott csiraképesnek, hibátlanoknak jelzik: minden liter magért 50 krt fizet a termelőnek a nagyváradai felügyelőég. E munkálattal az, hogy Bihar és a szomszéd megyék, a jövő tavasszon lehetőleg itt termelt maggal lánssanak el s az így nevelt csemeték és fák, a községi és megyei utvonalak, közterek befásítására fordíttassanak.

* **Azért, hogy millenium van.** Ez nem kifogás, a milleniumra pláne ünnepiesen kell megjelenni és ehhez első köllék a csinos újruha. Neumann M. Sandor Nagyvárad Bemerter Poynárházban létező gyermek- és férfi öltöny nagy raktára rendkívül olcsó, szabott ár mellett rendelkezésére áll a vevő közönségnek és jól teszi, ha ott vásárol, mert nem csalódik.

A ker. betegsegélyző pénztár.

— Havi ülés. —

Nagyvárad és Biharmegye ezen leghumánusabb intézete tegnap, vasárnap délelőtt tartotta meg Láng József elnökleite alatt az igazgatósági tagok élénk érdeklődése mellett rendes havi ülését.

Az előző ülésekről felvett jegyzőkönyvek szokásos bemutatása után a szűkebb körű bizottságba Jelinek Ferencz és Markovits József igazgatósági tagokat, a rovincsoló bizottságba pedig dr. Moskovits József és Bash Lőrincz igazgatósági tagokat választották meg egyhangulag.

A szűkebb körű bizottság határozatait az igazgatóság kivétel nélkül elfogadta, mely után Lir Gyuláné nyszalontai lakost felvette az önkéntbelépők csoportjába.

Patak József b. ujfaluhi bizalmi férfinak 54 korona tiszteletdíjat szavazott meg s utána tudomásul vette a választott bíróságnak G. Nagy Zsigmond ügyében hozott ítéletét.

Sarkadi Ignác titkár azon jelentését, hogy Sarkadon a rendtelenségeket eloszlatta és az iparos-körben tartott felolvasása nagy tettszést aratott, örömmel vette tudomásul az igazgatóság; hasonlóképen a k. marjaiak ügyében tett intézkedéseit és javaslatahoz képest elrendelte, hogy úgy dr. Spitzernek, mint dr. Dévaynak a kivézeresi okmány kiadások és k. marjai gyógyszerész felhatalmazások, mi zert a pénztári tagok venyeit fogadja el és a pénztár terhére a gyógyszereket szolgáltatassa ki.

A rovincsoló és felügyelő bizottság pénztárvizsgálatáról felvett jegyzőkönyvet, mely szerint minden a legnagyobb rendben találtatott, az igazgatóság örömmel vette tudomásul.

A margittai járás, dacára annak, hogy a pénztár már 3 év óta fennáll, még teljesen rendezetlen. S midőn nagyobb részt a szolabirói hivatal magatartásán mulik, hogy a pénztár nem hajthatta végre a törvény rendelkezéseit a pénztár igazgatósága elnök és titkárból álló küldöttség útján kéri a támogatást az alispántól.

A pénztár havi forgalmáról adott titkári jelentést örömdetesen vette tudomásul az igazgatóság, mert a pénztár anyagilag fenállása óta még sohasem produkált olyan kedvező eredményt, hogy majdnem 2000 forint készpénzzel rendelkezik.

Ezután a legérdekesebb tárgy került szónyegre: Sarkadi Ignác titkár számoit be tanulmányújáról.

Meglátogatta a miniszter által annak idején kitüntetett pénztárakat és szakértelemre valló, figyelemreméltó javaslatokat terjesztett elő az iránt, hogy lehet a kerületi pénztárt ugyszólván vezérszerephez juttatni a vidéki pénztárak között.

Az igazgatósági tagok a legnagyobb elismeréssel fogadták a memorándumot és azt úgy egé-

szében mint részleteiben elfogadták és annak kapcsán dr. Moskovits József igazgatósági tag indítványára kimondták, hogy a jövő évi költség-előirányzatnál figyelemmel lesznek arra, hogy lehetőleg egy negyedik orvosi állást rendszeresítsenek a központban és a pénztárnoki és ellenőri állásokat is egész napi munkakörrel ruházzák fel.

Az indítványok egész sorozata követezett az ülés végén, melyet a Szűts Sámuel gyógyszerész ajánlata zárt be. A gyógyszerész ajánlatot elfogadták és erről a pénztári orvosokat ki-értesíteni rendelték.

Dr. Moskovits József és titkár együttes indítványa értelmében felírni a kereskedelmi miniszterhez, hogy a pénztár tisztikarának, esetleg csak titkáranak a biharmegyei vasutakra ingyen vagy kedvezményes jegyeket adjon, miután a pénztár az ellenőrzési és terjeszkedési költségeket nem bírja meg.

Titkár indítványára felhívják a cselédtartó közönséget, hogy alkalmazottaikat léptessék be a pénztárba; a betegellenőr és pénzeszedő részére egy kerekpárt vásárolnak, hogy kötelességének gyorsabban és pontosabban meg-élhessen; a Neuschlosses frai szalontai cz-gnél alkalmazottak családtagjaitól megvonja a pénztár a díjmentes gyógykezelést, ha a beteg-dési arány nem apad; a tisztviselőknök és családtagjaiknak a pénztár ingyen gyógyszer szavazott meg és ezzel az ülés tizenkét óra után ért véget.

S z i n h á z.

Szinköri hírek.

Hétfőn a mulattató, és nálunk is igen szép sikert aratott 3 Kázmér című énekes bolozatott ismétlik, a régi szereposztással.

A hét szerveze essége lesz Fra Girolamo, Somló Sándor pályanyertes tragödiájának bemutatója, melyben György Iona a tehetséges fiatal művész is felép (nálunk másodszer) Strozzi Chitta szerepben, a kisasszony szerepben Kozlováron is, (vendég-felépette alkalmával) szép sikert aratott!

Jó szerepe lesz E. Kovács Gyulának, és (Medicis Lorenz) Szentgyörgyi Istvának.

Heti műsor.

Hétfő: A „3 Kázmér.“
Kedd: „Idegenő.“
Szerda: „Törvénytelen fia.“
Csütörtök: „A kis hörcsög.“
Péntek: „Fra Girolamo.“
Szombat: „Tékozió.“
Vasárnap: „Toldi Miklós.“

A „HETFOI ÉRTESSITO“ TÁRCZÁJA.

U t o n.

— A „Hétfői Értessito“ eredeti tárczája. —

Írta: **Nagy Endre.**

Szép, fiatal leány száll föl egy ur karján a gőzösre Szolnoknál. Csöndes volt az állomás a korai hajnalban, fölösleges volt tehát a leánynak félelme, rettegése, melyet tetován járó pillantása, sápadt arca és remegése mindjárt elárult. Még a konduktor is elfelejtette az ily pikáns alkalmakkor szokásos sunyi mosolyát és álmosan nyitott meg egy kocsit a fiatal párnak. Bizony, mikor az ember aludni vágyik, — pedig hát mikor tegye ezt, ha hajnalban nem? — akkor nem jár az esze semmi csinytalanságon.

Lám, a szép fiatal leány is ott ül egy csinos uri emberrel szemközt és azért mégis álmosan huzza meg magát egy sarokban és szinte ridegen utasítja vissza kedveskedő utitársát.

— Ugyan, hagyjon el már . . . Álmos vagyok.

— De édesem! . . . Nincs már mitől tartanod. Odahaza mitem sejtenek még. Nyugodt lehetsz . . .

— Hagyjon aludni, ha mondom!

Bosszusan vonul vissza a támadó. Hadd aludják még ma a leány. Aludt is, bár nyugtalan álmái lehettek nagyon, mert gyakran föl-fölriadt . . .

. . . Közel jár már a gőzös Budapesthez. A vad, szakadékos vidék el-elsimul a civilizáció közelében. A falvak mindjobban elveszítik falusias jellegüket és a nép fia is átalakul a nagy városnak messze elható párájában. A zöngzeties magyar nyelv elveszti üdeségét és bántóan üti meg az utas fülét a pestmegyei nép németbe ojtott beszélgetése . . .

Egy kis állomáson egész csapat asszony tódul a kupé ajtajának. Nyomukban nyöszörgő, nyávogó, elkényszeredett gyermek-sírás támad, mintha csak oly mezőt taposnának, melynek minden szál letiprott virága egy-egy beteges csecsemő volna. Valóban, mindegyik asszony kendő alá rejtve, kicsiny puttonyban egy-egy gyermeket hordoz magával: azok csapják a bántó lármát. Elszorul az utas szive e kis ember-figurák láttára. Puffadt, vézna, sebes arcú váltakozik sorjában, de

egy piros-pozsgás egészséges gyermeket a világ minden kincséért sem lehetne köztük találni.

Az asszonyok megemberelik magukat a vasuton az idegen emberek előtt és mézes-mázos szeretettel becézgetik kis terhüket. De e kedveskedés alól is kilátszik a pénzen vásárolt szeretet ridegsége. Szegény gyermekek mintha csak atyjuk bűnét vezekelnék, oly elkekeredetten nyöszörögnek, rinak. Mintha éreznék, hogy e parasztasszonyok itt az anyaszeretet traviatái és hogy nem a legnemesebb ösztön nyujta szájukba az édes anya tej forrását, hanem a fölcsigázott pénzvág.

Most látogatába viszik a fővárosba a kicsikéket. Kinek atyja, kinek anyja vár már idegen nyugtalansággal, vagy épen fanyar elszántsággal gyermekére, kitől elszakították a világ előitéletei. Lesznek, kik elszörnyednek, látva ez elsebesedett, vézna, parányi ember-figurákat, melyek az ő husokból hús és az ő vérukból vér. És lesznek, kik kitörő szeretettel ölelik magukhoz szívüknek veszendőbe indult magzatját . . . Borzasztó találkozás a gyermeknek és szülőnek, midőn a kis csecsemőnek minden beteges nyögése, felrivallása egy feledőbe menő bünt ujt fel . . .

FLEGMAN ARMIN-nál
NAGYVÁRAD,
Zöldfa-utca elején

ruhaszövetek, fekete Ternók, kész női felöltők, chiffon, vászon, asztalneműek, mosó-voil Piquetek, Batistok, diszkellékek és hozzávalók

Tetemesen leszállított árban kaphatók

A nagyváradai árvaház.

(=) Alig pár évtized alatt Nagyvárad város jótekonyságban buzgó társadalma oly összezet volt képes összehozni, melynek egyik részéből az Újsoron feltudtuk építeni a városi árvaházat, míg az összegyűlt összeg másik része megmaradt alapnak a felveendő árvák tartására.

A városi árvaházra önértetes büszkeségtől eltelten tekinthet társadalmunk, mert azt mutatja az, hogy tud lelkesedni nemes célokért, tud áldozni humanisztikus eszmék megvalósítására s bármennyire vádolják korunkat önzéssel, anyagelviséggel, még mindig találkoznak nemesszívű emberbarátok, akik a Mindenhatótól nyert anyagi avakból bőségesen kijuttatják a részt azok számára, kik a segílyt nem nélkülözhetik.

E részben Nagyvárad város közönsége mintaképpül szolgálhat; mert hiszen ha körül nézünk városunkban, igen sok humanisztikus intézményt láthatunk, a melyeknek létrejöttét részint egyesek fejedelmi adományai, részint a nagyközönség által összedagotott állérek tették lehetővé.

Alig pár évtizede annak — ismételjük — hogy Sal Ferencz polgármester egy városi árvaház felállításának égető szükségességét belátva, azon iparkodott, hogy annak létesítésére alapot teremtsen. S ma már a díszes épület megvan, belső felszerelésének munkálatai most folynak s miután a folyó évi május hó 11-én, az ezeréves baza fennállásának megünneplése céljából tartott rendkívüli diszközgyűlésen Kunyhósi János törvényhatósági bizottsági tag indítványa folytán egyhangulag el lett határozva, hogy az árvaház lehetőleg még ezen év szeptember havában rendeltetési céljára átadatik: több mint bizonyos, miszerint szeptember havának valamelyik napján az árvaház ünnepélyes megnyitását eszközölhetjük.

Erre mutat a tanács intézkedése, mely szerint pár nap előtt már megalakította az árvaházi felügyelő bizottságot s egyuttal a további teendőket tekintetében elhatározta, hogy előterjesztést tesz a törvényhatósági bizottsághoz.

A gyermekhordó asszonyok szóba elegendnek egymással.

— Nagy ur ám ennek az apja, ni! — Suttogja fontoskodó arczal az egyik rezes orru paraszt asszony. — Valami minisztériumban van. Aztán látnák csak kigyelmetek, hogy szereti a Gézuskát. Ugy nyálja-falja, ugy beczégeti, hogy alig tudok idejébe visszajönni. Aztán 10 pengő forintot fizet havonként. Fájn ember, gáláns ember. Elsején mindig kezében a pénz. Azonkívül mennyi mindent küld még a kicsikének. Süteményt, borocskát, meg mi egymást. Pedig még csecsszópa a Gézuska! Magamnak kell elfogyasztani mindent. He he-he!

Felhangzik a vinyogás, kaczagás, aztán egy másik asszony veszi át a szót.

— Ennek az utálatos porontyrak itt, nem ösmerem az apját, csak az anyját. Nyomorúságos, szegény asszony. Alig tudom kivészekedni belőle havonként a hat forint ötven krajczárt. Aztán folyton sir, mikor meglátja a gyermekét. Hej, csak látnák kigyelmetek, mi mindent csinál vele, mikor meglátja! Hol megöleli, hol meg eltajtja magától. Néha aztán rá jön az órája és akkor olyan szitkozódást, átkozódást visz végbe, hogy! . . .

Ezen előterjesztés következő:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

A honalapítás ezredéves évfordulója alkalmából folyó évi május hó 11-én tartott rendkívüli közgyűlésben elrendelni méltóztatott, hogy a közelebb felépített városi árvaház lehetőleg már a folyó évi szeptember havában ünnepélyesen megnyitassék és rendeltetési céljának átadassék.

Ezen rendelkezés végrehajtása érdekében első sorban szükséges, hogy a múlt évi november hó 11-én tartott közgyűlésben alkotott s felsőbb helyen is jóváhagyott szabályrendelet értelmében az árvaházi igazgató választmány megalakíttassék.

A szabályrendelet 10. § a szerint az igazgató választmánynak elnöke: a polgármester; továbbá tagjai, hivatalos állásoknál fogva: a főjegyző, árvaházi helyettes elnök, tiszti főügyész, főszámvevő, főorvos, a gazdasági, valamint illetőségi ügyosztályok vezető tanácsnokok; a törvényhatósági bizottság által saját kebeléből választott 7 tag; halálukig tagjai azok, kik az árvaházi alap javára 1000 forintot, vagy ezt meghaladó összeget adományoztak.

Az előadottak után tehát megemlíte még, hogy a belügyminiszter ur kifejezett kívánságához képest az igazgató-választmányba lehetőleg tanügyi téren működő törvényhatósági bizottsági tagok választandók, hogy továbbá az árvaházi alapra 1000 forintot, vagy ezt meghaladó összeget eddig a következő egyének és intézetek adományoztak, név szerint.

1. Néhai Fábján Lajos volt nagyváradai polgár . . . 8000 frt — kr.
2. Néhai Végh János volt nagyváradai polgár . . . 6040 frt — kr.
3. Id. Rimanóczy Kálmán . . . 5000 frt — kr.
4. A nagyváradai takarékpénztár . . . 3650 frt — kr.
5. Bubics Zsigmond kassai püspök . . . 3000 frt — kr.
6. Néhai dr. Pellák László nagyváradai polgár . . . 2000 frt — kr.
7. A biharm. takarékpénztár 1570 frt 50 kr.
8. Néhai Novák Gergely nagyváradai prépost . . . 1240 frt 45 kr.

Bizonyosan az apját átkozza a kicsikének . . . Hát bizony meglátszik a gyereken a kis fizetség. De hat forintból csak nem étehetem marczipánnyal!

Csak most vették észre, hogy a sarokban gunnyaszt valaki a hajnali félhomályban. Kopottas leányalak, szemében az álomság mellett valami elszörnyedés mered a tereferelő asszonyok felé. Mellette valami pinczér-forma fiatalember kellemeskedik. Erőnek erejével meg akarná csókolni a leányt, a ki azonban meredten bámult erre a szomorú gyermek gyűjteményre.

Döczenéssel állott meg a vonat valami újabb kis állomás előtt. A leány határozott mozdulattal ugrott föl a fapadról. Sebteben összefogta felöltőjét, aztán a kupé ajtajához lépett. Onnan sugta vissza:

— Isten áldja meg, Gyula!

— Megbolondult Margit? Hová menne itt? Ebből a rongyos faluból.

— Visszamegyek Szolnokra az anyámhoz. Nem születtem én rosszra . . . Isten áldja meg Gyulát . . .

Neki indult a gőzös újra. A falu állomása előtt járkált föl és alá aprózott léptekkel egy szürke, egyszerű leány és könyes szemekkel nézett a borongó, fázós, párás semmisségbe . . .

9. Bárány József val. t. t. nyugalm. főispán, városunk díszpolgára . . . 1200 frt — kr.

10. Bihar megyei kereskedelmi, ipar- és terményhitelbank . . . 1000 frt — kr.

11. Néhai Kiss Sámuel nagyváradai polgár . . . 1000 forintot

adományoztak: tisztelettel javasoljuk, hogy az igazgató-választmányba saját kebeléből Csák Máté, Gábel Jakab, dr. Horványi Gyula, Kékuss Vidor, dr. Molnár Imre, dr. Sipos Arpád és Stark Gyula törvényhatósági bizottsági tagokat az 1899. évi június hó végeig terjedő megbízatással beválasszani; továbbá id. Rimanóczy Kálmán műépítész, Bubics Zsigmond kassai püspök és báró Döry József valóságos belső titkos tanácsos urat, városunk díszpolgárát behívni, végül a „Nagyváradai takarékpénztár”, a „Bihar megyei takarékpénztár” és a „Bihar megyei keresk. ipar- és terményhitelbank” részvénytársaságok igazgatóságait az intézetek egy-egy tagjának árvaházi igazgató választmányi rendes tagokul történendő kiküldetése iránt megkeresni méltóztatassék.

Ez alkalommal bejelentjük, hogy az árvaház belső felszerelése iránt szükséges intézkedéseket megtettük. Aláírva: Sal Ferencz kir. tanácsos. polgármester.

. . . És hisszük, hogy a rendeltetésének átadandó árvaházat, a mint létre hozta, ugy fenn is fogja tartani az a jótekonyságban mindig munkálkodó emberzeretet, mely e város területén már eddig oly sok bizonyosságot szolgáltatott magáról s lehetővé teszi azt, hogy minél több árva találja meg abban az otthonát s a könyörület gondozó kezeit.

Szívünkbelől, lelkünkbelől kívánjuk: Ugy legyen!

Halottkereskedés.

Nagyvárad, jun. 19.

A társulás eszméje pár évtized alatt hatalmas arányokat öltött az országban.

Alig van falu, ahol az emberek az egyesülés

Lajos, az iparos.

— A „Hétfoi Értesítő” eredeti tárczája. —
Írta: **Krasznainé F. Mari.**

Az utolsó leány lakodalmát ülték Fenyveséknél. Nagy volt az öröm. Hej sok gondot adott az mig idáig jutottak. Ötször mondta az öreg Fenyves tréfás komolyan: „Hja nem sokára újra lesz egy lejáró váltóm.” A férjhez adandó leányát értette alatta. Összetoborzotta az egész atyafiságot el kellett jönni mindenkinek. Ne maradjon otthon se apraja, se nagyja. A testvérek is mind hazajöttek a szélrózsa minden irányából, eljöttek a menyecske testvérek a vidékről, eljöttek a fluk a fővárosból. Otthagyta a munkás-zubbonyt az iparos és ünnepi ruhával váltotta fel, lejött a nagyságos ur is, a Lóránd, a család, de különösen az édes anya szemefénye. De nem is csoda, ő maga többre került mint a többi kilencz, no de hát busásan meghozták azok a költségek a kamatokat. Dagadhatott büszke szülői keblük elégszer az örömtől és boldogságtól, mikor hasábszámra közölték a fővárosi lapok azokat a gyönyörű beszédeket, melyet Lóránd a képviselőházban tartott. Mindig beküldte a szüleinek, leróni gondolta ezzel összes tartozását szüleiivel szemben és a szülők — azok a javithatatlan jó szülők tökéletesen beérték azzal. Természetesen ő képezte központját a lakadalmi vendégeknek, mindenki igyekezett a közelébe ülni, hogy sütkérezhessék az ő előkelőségé-

A legjobb és legolcsóbb bevasárlási forrás, mindennemű szoba-padló és parket mázoknak, olajfesték, kocsi-mazak, valamint műfestékeknek és azokhoz szükséges kellékeknek **egyedül**

BERKES BERTALAN

kizárólagos festékkereskedésében,
Nagyváradon, Zöldfa-utca 33.

egy vagy más ágában közre ne hatnának a társadalom lendülésére.

A kultur-törekvésű egyletek vagy társulatok, ha még annyian volnának is, mindig szükségesek, mert soha sem csapnak át azon a mesgyén, mely a reakciót választja el áldásos működésüktől.

Ámde vannak társulatok, amelyek a humanizmus zászlója alatt valóságos spekuláció és uzsoraműhelyekké alacsonyodnak le és szent hivatásuk mezejéről áttérnek a haszonlesés és kapzsiság talajára.

Többek között rá akarunk ezuttal mutatni az ugynevezett »temetkezési egyletek«-re, melyek helyt-helyt úgy teremnek, mint a gomba.

Vegyük például Sarkadot. Itt már öt temetkezési egylet boldogítja az élőket és készülöben a hatodik.

Ez a kegyeletes társulati eszme pedig nem azért virágzik ilyen buján, mert a tulajdonképeni emberbaráti szeretet, vagy a végtisztességre való gondoskodás sarkalná az embereket, oh nem!

A temetkezési egyletek azért keletkeznek és virágoznak olyan buján, mert ha oda valaki beiratkozik, jó váltóra kap tisztességes kamattal kölcsönt is és a részvénye pedig még halála előtt is pénzt ér; ha mulató kedve van, eladhatja magát.

Tény, hogy Sarkadon valóságos halottkereskedés uralkodik; százan és százan még élve eladták a bőrüket és a vevők az ilyen emberek duzzadó egészségén természetes, hogy szerfelett boszankodnak.

Nem ismerjük az alapszabályokat, de hogy ha ez mind meg van engedve, akkor gratulálunk a miniszter urnak, aki láttaozta; gratulálunk a hatóságnak, amely ezt elnézi.

Micsoda abszurdum az, hogy egy erkölcsi alapra fektetett intézmény megengedje, hogy valóságos börszét csináljanak részvényeseinek hulláival. Nem foglalkozunk vele bővebben, hanem ajánljuk a miniszter ur figyelmébe, hogy ha még ezután is érkeznék hozzá alapszabály, melyet »temetkezési egylet« terjeszt fel jóváhagyás alá, szurjon bele egy §-ot, mely így szól:

„A tógok halotti járuléka semminemű követelés fejében le nem foglalható; fél áttal el nem adható sem annak életében, sem halála esetiére.“

ben és hogy elmondhassa; »én szemben ültem vele«, »én mellette ültem«.

Kezdődtek a pohárköszöntők — ez elmaradhatatlan kellékei különösen a vidéki menyegzőknek. A figyelem most is Lóránt felé irányult. Mindenki leste a szót ajkairól, hogyne, mikor annyi sok szépet hallottak már az ő ékesszólásáról.

De Lóránt ült mereven — mintha szalonhoz ült volna modelt.

Már asztalbontásra került a sor és ő még mindig váratott magára. Édes anyja közeledett hozzá, széles, bő kötényben, a fáradtságtól kipirult arczzal. »Lóránt fiam hát szólj már te is valamit, áldjon meg a jó Teremtő«.

— De hát mit beszéljek édes anyám — volt a lakonikus válasz.

— No majd beszéljek én — mondá széles mellét büszkén kifeszítve, Lajos, az iparos. És szólt: »Kedves vendégek! Kik itt összegyűltetek tudom, mindnyájan szívesen ürititek poharaitokat az új párra és az én drága, becsületben megöszült öreg szüleimre, kiket az Ursten még nagyon sokáig éltesse a mi nagy örömeinkre.«

Éljen! hangzott mint egy torokból az egész lakadalmi gyülekezet.

— Halljuk Lórándot — hangzott egy-két hang.

— Az csak akkor szólna, ha gyorsíró is volna jelen és kilátás volna, hogy az ujság is közli beszédét — mondja a fogai között a munkás-zubony alatt a civilizációtól érintetlenül maradt hamisítatlan érzelmű iparos.

Azt is meghagyhatná a miniszter ur, hogy »jó váltókra« se adjanak abból a pénzből tisztességes kamatokra kölcsönöket, mert megesett már azaz eset, hogy jó váltók 24 óra alatt rosszkárá váltak és különös volna, ha az ilyen üzérkedés miatt a szegény ember filléreit, melyeket halála előtt koporsóra és énekszóra szánt, a jó váltók emésztenék fel.

Amit mondtunk, jó akaratból mondtuk, okoskodjanak felette az okosok.

— czi.

*****
STERN LAJOS Nagyvárad
 Bémer-ér, Poynár-féle ház.
 *****
Legnagyobb raktár
 férfi és női cipők, kalapok, fehér és színes ingek, gallér- és kezeltékben dus választék. A legújabb „Kneipp-saruk“-ban és mindenféle esernyők, nadrág- és ököngombok **mélyen leszállított áron beszerezhetők.**
 *****
 Óriási választék elegáns nyakkendőkben. *****

Révész püspök kalandja.

— A furta bandérium. —

Ha barangol az ember a nép között, sok érdekes, feljegyzésre méltó adatokat talál, melyek nagyjaink életrajzához fűződnek és amelyekből inkább lehet megítélni az embert, mint a tudománya után.

A vallási türelmességnek, és a társadalmi béke ápolásának aligha volt még két olyan kimagasló alakja a papi körökben mint Huzly prépost és Révész református püspök, akik Debreczenben és Debreczenen kívül mindig együtt voltak a legszorosabb baráti szeretettel, nem tettek egy mint az ottani híres varjak vezetői, hogy a kálomistákat, meg a pápistákat külön helyen csoportosítják és a világ minden nekik való kincséért sem keverednének össze.

B-Ujjfaluiban beszélte nekem egy intelligens iparos ember, hogy Révész püspök rendkívül szerette a turós csuszát. Ha bizalmas helyre hívták ebédre, rendszeren megsugta, vagy kikötötte, hogy az egyik fogás turós csusza legyen.

Huzly prépost, kinek Furta határában szép dominium állott főpásztori állása után rendelkezésére, egy napon megszólítja kedves barátját, hogy menjen ki vele Furtára faluzni, mert neki a birtokot kell megtekinteni.

Révész szívesen vette a meghívást, de menten hozzá kötötte a szokásos feltételt:

— Legyen ám az ebéden turós csusza jó falusi turóval.

A kebelbarát megígerte, hogy kívánsága teljesülni fog, csak tartsa meg a szavát és otthon ne maradjon. A jó furtaiak, alig egy pár család kivételével, mind reformátusok.

Rendkívül nagy lett az ő örömeik, mikor meghalották, hogy a püspök meglátogatja a községet, az ő szerény községüket, amelyben még sohasem volt püspök.

A presbyterek reggeltől estig feljárták a híveket és buzdították őket, hogy tegyenek ki magukért és fogadják a főpásztort az őt megillető pompával, a ragaszkodás minden tőlük telhető jeleivel.

A leányok kezdtek ápolni a virágos kerteket, hogy legyen koszoru, eszokor, a legények pucolták a lovakat, tucatszámra készült az új ruha a falu minden pontján.

A zsidó is észrevette, hogy valami nagy dolog van készülöben, mert a boltjában felíg-meddig elavult nemzeti színű pántlikát, lobogónak való szövetet csak úgy elkapkodták, és még rendeléseket is kellett neki tenni.

— Mire készülnek szomszédasszony? Minek kell az a sok nemzeti színű portéka?

Ezt kérdezte a „kundsajtól“ az előzékeny boltos. A szomszédasszonyok aztán ittasult örömmel adtak tudtára a világpróbált boltosnak, hogy a „napokban jön a püspök.“

És elérkezett a várva-várt nagy nap! Délceleg ifjak prúszkölő paripákon, serdülő leányok ünneplő díszben, a vének kaputtosan hosszú kocsisorokban, vidám kulacsosul hatványozott jókedvvel vonult ki a püspök elé.

A bandérium festői szép volt, meglehetősen vele elégedve az ünnepeket.

A főpásztor közébjött akadályok miatt megkésétt. A falu jó népe kimelegedett az uton és egyik „vén“ tanácsára egy tisztáson, melyet hűvös árnyat vető lombos fák körítették, leheveredtek és panyókáztak.

Vártak, vártak egy darabig, de a püspök fogata még mindig nem tűnt fel a távolban.

Az egyik vezető türelmetlenkedni kezdett és attól tartott, hogy a püspök majd valami dülő uton találja őket hirtelen meglepni és akkor kárba vész az ő fényes szeretetük, mert különös helyzetben találja őket és fueses lesz az egész bandérium.

Iuditványozta, hogy 3 derék legény kapjon lóra és lovagoljon a püspök elé; ha aztán a püspök fogatával találkozók, sarkantyut a lovagnak és értesítse őket, hogy sorrendbe készüljenek.

Ugy is történt.

A legjobb lovasok mint a váltások száguldottak végig a poros országúton és pár pillanak alatt csak itt-ott bukkant fel egyik, másik alakja a látóhatáron.

És találkozott egy uri fogattal, melyben egy jóképű ur ült egyedül mélyen elmerengve maga elé.

Az egyik lovas, a bátrabb oda lovagolt a fogat elé, megállította a kocsiát és röviden csak ezt kérdezte:

— Az ur a püspök?

— Én vagyok, fiam, válaszolt Révész.

A három legény erre a kijelentésre megsarkantyuzta a lovat és mint a nyíl olyan sebesen vágaltott vissza felé.

Révész — amit ezt a Huzly ebédjén egyik pohárköszöntőjében felemlítette — nem tudta mire vélni a dolgot. Azt hitte, hogy a Rózsa Sándor gonosz szelleme ront, bont a vidéken és erősen tépelődött magában, hogy ne induljon-e vissza a kálvinista Rómába.

Kezdte számolni, hogy mennyi pénz van nála és egy taláta, hogy nagyon drága talált lenni, most az egyszerű falusi turós csusza.

Azután meg az jutott eszébe, hátha csak az ő kebelbarátja akarta így megtrélni és kész volt rögtön a határozattal.

— Hajts tovább! rivalt rá a megszeppent kocsisra.

És alig vágattak néhány perczig, Révész előtt termett Furta csinos népe, zúgó eljenekkel, lobogókkal.

Körülfogták a püspök fogatát és a főpásztor szeméből önkéntelenül kieső dult a köny, a jóleső csalódás gyöngye, melyet jutalmul adott az ő híveinek a pártatlan szép és csak magyar leikesedésből fakadható ünneplés fogadtatásért.

Azt talán mondani sem kell, hogy Révésznek életében sohasem esett olyan jól a falusi turós csusza, mint Furtán, ahol az ő kedvelt ételéhez olyan kellemes epizód fűződött.

Sarkadi Ignác.

*****
Kispiacz Rimanóczy házában
 egy 3 szoba, alkov és konyhából
 álló udvari lakrész azonnal
kiadó.
 Értekezhetni Lengyel Lajosnál.
 *****

Nagyvárad i iparos-tanonc-iskola.

Nagyvárad, június 21.

A nagy közönség, a mely csak a reklámos dobszóra figyel, tán nem is tud ily iskola létezéséről, még kevésbé érdekli ezen csendesen, de áldásosan működő intézet iránt. Pedig alig van városunknak egy tanintézete is, a mely fontosabb volna kultur-missziója tekintetében, alig van iskola, a mely közelebbről érdekelné városunk fejlődését, alig van intézet, a mely úgy számra, mint befektetett munkára nézve áldásosabban működne, mint a nagyvárad i iparos-tanonc iskola. Ragány János, az ipartanodai bizottság elnöke a f. hó 20-án megtartott ünnepi szép beszédében nagyon helyesen emelte ki azon körülményt, hogy városunk mezőgazdasága alig kecséget kilátással nagy fejlődésre, már csak azért sem, mert számbavehető művelésre alkalmas földterülete alig van. Nagyvárad tehát utalva van iparának fejlesztésére — és ma már mindenki átlátja, hogy csak akkor fog iparunk feje-

Kőbányai Polgári serföző
 részvénytársaság Kőbánya.

Képviselve
Gerő Zsigmond által
 Nagyváradon,
 Kapuczinus-utca 56. szám,

hol legjobb minőségű Polgár-sör, Király-sör, Szent-Istvan-sör és Bak-sör egy hordókban, mint palaczkokban mindig friss töltésűen a **legjutányosabb árak** mellett kaphatók.
 Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

16 dni, ha lesz iparos osztályunk, mely fejlődik és — tanul. Ha minden iparos első sorban szakmáját, iparágát tökéletesen megtanulja, de még ezzel tanulmányát nem tekinti befejezettnek, hanem iparkodik szellemi látókörét bővíteni, értelmét fejleszteni, a korral haladni — csak akkor lesz iparunk élet — és fejlődésképes. És valóban Nagyvárad városa, az iparosok számát tekintve, az országban a főváros után 3—4-ik helyen áll.

Szép, mondhatni lélekemelő ünnepély színhelye volt a községi polgári iskola legnagyobb terme. A hó 20-án szombaton délután. Mintegy 700 iparosanoncz, az ipartanodai bizottság elnöke és számos tagja, az ipartestület, a nagyvárad-i ipar- és kereskedelmi kamara képviselője, a Népevelési egyesület és a kir. Tanfelügyelőség egy kiküldöttje, szép számú közönség és az intézet vagy 35 tanára gyűlt össze az ünnepély fényének emelésére és már a nagy csend, a mely a zúfolásig megtelt nagy teremben az ünnepi beszédek, valamint a jutalmak kiosztása között uralkodott, mutatta a szakember előtt, hogy itt egy nagy, egy számottevő, egy fontos intézettel van dolgunk, melynek szerepe nem pillanatnyi, hanem messze kiható városunk jövőjére.

Az ünnepély célját Ragány János, ipartanodai bizottsági elnök mondotta el egy emelkedett beszédben, melynek minden sorából nemes lelkesedés szólt, buzdítás az ifjúsághoz, hála a nemes adakozóknak, elismerés a nehéz munkát végzett tanároknak, köszönet a város és közreműködők, a felsőbb hatóság és egyeseknek. — Nehéz feladat az egyesekben oly mérvű érdeklődést felkelteni azon iskola iránt, melynek tanulói bizony még 25 koronányi jutalom átvételére is a munkás zubbonyban, de még ingujjban is jelennek meg és dicséret illeti azon iskola igazgatóját, a ki ezt az érdeklődést fel tudta kelteni. A magyarok Istene pedig támaszt egyes nemes emberbarátokat, fenkölt lelki férfiakat, kik a csak fáradságot és semmi dicsőséget nem ígérő hivatali oly lelkiismerettel és szeretettel betöltik — mint Ragány János.

Mondhatom, hogy Ragány János ur egy lépéssel előbbre vitte a városnak azt az intézetét, melyet 1090 tanuló 47 osztályban látogat, mely a városnak majdnem évi 20000 koronába kerül, ahol 38 tanár végez fáradságos, nehéz munkát és ahol a város jövő nemzedékének zöme — mert az csak az iparos-osztály — a mindennapi kenyérmunka után szellemi kenyérben, szellemi táplálékban részesül. Ne feledjük, hogy az iparososztály az állam legkonservatívabb eleme, a csendes adófizetők zöme a munkás és így megelégedett néposztály számottevő része, amely munkája után el leg többnyire kis vagyonszállal, vagy tőkével bír, tehát egy hamar nem hajlik a szocializmus mérget terjesztő tanára, az állapotok felforgatására vagy radikális politikára. Ezen néposztályt támogatni, gyámolítani, a jóra és szépre oktatni, példaadás által nemesíteni — a város egyik elsődendő kötelessége. Nos iparos-tanonczok, ti lenézett és gyakran félreértett ifjak, tanulhattok és példát vehettek Ragány urtól és tanítóitoktól — és én remélni akarom, hogy a jó példa hat.

A 700 iparos-tanoncz a legnagyobb rendben és feszült figyelemmel hallgatta végig az elnök beszédét és ez utóbbi felszólítására háromszoros eljött dörgött Rimanóczy Kálmán urra! Éljen is eme nemes emberbarát, ki az iparosok valódi jóltevője és kit az iparosok valóban szeretnek és tisztelnek. Nem úgy, mint némely gyári urat, aki nem ismer nyugodt lélekkel munkásai közé menni, hanem mint az iparosok nemes támogatóját, aki azon lelki magaslatra felemelkedett, midőn a gazdag ur belátja, hogy a munkás népet nemcsak fizetni és korholni kell, hanem felemelni és nemesíteni, magasabb erkölcsi polcra vinni, fejleszteni és — jutalmazni kell.

Rimanóczy Kálmán ur ugyanis 5000 frt alapítványt tett szorgalmas iparos-tanonczok jutalmazására és nemes intenciója szerint 9 iparos tanuló egyenkint 25 korona jutalmat kapott, azonfelül a kereskedelmi és iparkamara, a kir. tanfelügyelőség, az ipartanodai bizottság, a Népevelési egyesület áldozatkészsége folytán még 81-90 frt értékű szép és hasznos diszkönyvek lettek jutalmakul kiosztva az iparostanulók között.

A számok beszélnek! és én alig hiszem, hogy nagy Magyarországon még egy iparos-tanoncz iskolája is dicsekedhetnék ily tekintélyes számokkal.

Nézzük már most miért s mit jutalmaztak? Megadja erre a feleletet a márczius 15-én megtartott rajzkiállítás, a tanulók szép írásbeli dolgozatai, a perfekt, csinos és nehéz könyvveliteli munkálatok, a lefolyt vizsgák a kalmával nyert szép feleletek és magyarázatok — különösen még az

ezredéves kiállítás Budapesten, ahol a nagyvárad-i iparos tanoncz iskola nemcsak a kiállítási csoportbiztos dícsérő magánlevele szerint, hanem a számos visszaérkezett látogató nyilatkozata szerint is méltó elismerést, teljes méltányolást vívott ki kiállítását által, úgy a nehéz, sok fáradságot és szakszerűséget mutató rajzai, valamint minden munkálatai által, melyek ezen iskolának előkelő helyet biztosítanak ilyenemű iskolák sorában.

Nagyvárad városa büszke lehet iparos-tanoncz iskolájára és aki szombaton meghallgatta szép beszédét annak az igazgatónak, aki fáradságot nem kímélő odaadással, nemes buzgalommal, lankadatlan szorgalommal, éles elmével, szakszerű képzettséggel és nyájas, megnyerő elbánási módjával úgy a felsőbb hatóságok, valamint a tanári kar és a tanuló sereg legnagyobb elismerését érdemelte ki magának: az belső megelégedéssel távozott a szombati ünnepélyről és meg van győződve arról, hogy a város egy fontos intézete nemes missziót végez és a legjobb kezekben van. Ezen 1090 iparostanulóra fordított összegek visszatérülnek dúsan és idők folytán bő jutalmat fogja élvezni a város anyagi és szellemi téren.

G. Zs.

1728 896. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel kihírte, hogy a nagyvárad-i kir. törvényszék 1895. évi 10346. számú végzésével Lassner és Ascher cég felperes részére Kutasi D. a peres ellen 70 frt követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 1063 frira becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbíróság ad. 9492 96. sz. végzésével az arverés elrendelhetvén, annak felülfoglalatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán fő-utca 409 sz. a. leendő megtartására határozta 1896. évi június hó 25. napjának délelőtti 10 órája tüzetek ki, a mikor a bíróság lefoglalt boltberendezés, 1 cassa könyv, papír és írószerek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsárón alul is elfoglalni adatni.

Felhívom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a mennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az arverés megkezdéséig alulirt kiküldöttmel vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1896. június 5. napján.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

H i v a t a l o s.

2605--1896. sz.

Értesítés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága megküldte kamaráknak a vonalain részére az 1897. évre esetleg további két évre szükségelt kovács-szén, szurokfáklya, kőolaj, lenolaj kenőcs és rézgálicz szállítására vonatkozó pályázati hirdetményét.

Miről az érdekelteket van szerencsénk azzal értesíteni, hogy a pályázati feltételek kamaránk hivatalánál a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők.

Nagyvárad, 1896. június hó 19-én,

A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara:

Janky József s. k.,
elnök.Dr. Sarkadi Lajos s. k.,
titkár.

Színházi hét.

(Kritika)

Még egy pár hét s beköszönt az ugorka szezon, az egész társadalomnak, de különösen a mi elárvult színügyi viszonyaink egyedüli enyhítőjének, a nyári színháznak réme. Eddig az igazgatóság még nem igen panaszkodhatott, mert tekintetbe véve a milleniumot s a mindinkább fokozódó melegeket, a közönség elég sűrűn látogatta a színházat. Ezután azonban mindent el kell követnie, hogy a közönség érdeklődése ne csappanjon s azt gondos, változatos műsor, jó előadások a vendégszereplések útján lehet elérni.

Az elmúlt héten a műsor ügyesen volt összeállítva, de már az előadások művészi színvonalához több szavunk van. Ha hétfőn megismételt »Kisvárosi nagyságok« fölötte átsiklunk s csupán azt konstatáljuk, hogy Gabányi ezuttal sem tudott mélyebb hatást elérni a már általunk méltatott vigjátékával s hogy az előadás jó volt, s abból ezuttal is kivált Cserny Berta, ki ismét nagy művészettel játszotta meg a furfangos menyecske szerepét, áttértünk a keddi előadásra, mikor is a soká halogatott »Szultán« került színre. Hát bizony ezuttal is jobb lett volna elhalasztani, sem-

hogy ily gyarló, gondatlan előadásban hallgassuk végig Verő György dallamos, népszerű operettjét. A mily nagy reményeket fűzünk — már csak a jó szereposztás révén is — az előadáshoz, oly hamar mentek azok füstbe, úgy a szereplők egy részének indispozíciója, mint a rendezőség gondatlansága miatt.

S Áldor Juliska (Szelim) a rekedtség utóbajával küzdött s így csak sejteni engedte, milyen kitűnő Szultán lett volna. Így legfeljebb csak elismeréssel adózhatunk neki, a miért oly feláldozólag lehetővé tette az operette előadását, habár másrészt az ellenkezőjét ha teszi, sokkal ésszerűbb lett volna.

Forrai Ferike (Roxelán) belépőjét kezdetben fáradtan énekelte, de ha egyáltalán nem énekelte volna, akkor sem csodálkozunk. Mert ugyan minek minősítsük a rendezőség eljárását, midőn azt kívánja egy nőtől, hogy a magasból a diszletekbe kapaszkodva lemásszék. Más társulatoknál ezt másképp láttuk. Ott a diszletek mögött segítik a lemászót s ezenkívül annak kötélt is áll rendelkezésére. Szerencse, hogy nagyobb baj nem történt, mert hiszen láttuk, Leövey is alig tudott a magasból lejutni. Így aztán nem csoda, ha lezuhanástól való félelem miatt elfult lélekzettel jutott a kisasszony a szinpadra, ki az egész dologban csak annyiban hibás, a miért e kötéltánczosnak való mesterséget elvállalta. Máskor jó lesz a rendezőségnek gondoskodni, hogy hasonló esetek elő ne forduljanak, már csak azért is, hogy az ebből kifolyó kellemetlen következményeket az illető szereplő terhére ne írják.

Forrai Ferike egyébként igen szép sikert aratott Roxelán szerepében. Helyes felfogással állította előnk a naiv, de eszes francia leányka jellemét s egész játékaról az üde természetes báj sugárzott vissza. Kellemes csengésű, iskolázott hangjával előadott dalait pedig több ízben megtapsolta a közönség. Forrai Ferike tényleg tud énekelni, Szép hanganyaga, mely ezután még növekedni fog erőben és terjedelemben, minden regiszterében egyenletes, kiművelt, hangvétele, s a lélekzet beosztása helyes, zenei érzéke kifejtett. Mindent összevéve a fiatal énekesnő a kellő színpadi gyakorlat s otthonosság elsajátítása után legjobb szubrettejeink közé küzdheti föl magát.

A férfiak közül még, V e n d r e y vált ki hőbortos Alijával Leövey mint rettenetes basa jeleskedett. Ez eddig legjobb alakítása, mit tőle láttunk. R ó z s a h e g y i kedvetlenül játszott s így nem volt eléggé kellemes, már csak azért sem, mert a közkedvelt »hozom« kuplét kihagyta. A három török főurt személyesítő komikus trió különben mindenkép azon igyekezett, hogy az előadást tulmérész »ögtönzésekkel megmentsék, a mi azonban nem sikerült. Jó volt még Lányi Edith Délia, M e z e y Mihály pedig Gaston kis szerepében. Ez utóbbinál csak azt az irgalmatlan nagy lompos csizmát s az uraságtól levett libériát kifogásoljuk, melyek épen nem illettek egy francia követhet. Végül a rendezőséghez még egy kérdést: miért hagyták ki a második felvonás gyönyörű introductióját, a műezsim dalát?

A szerdai est ismét a hallhatatlan britt költő volt, szép számú közönség hallgatta végig Shakespearek századok során sem elévült, őserőtől duzzadó egyik kiváló termékét: »Hamlet«-et. A czimzerepet E. Kovács Gyula adta. Ha előttünk állának azok a Hamletek, melyeket E. Kovács Gyula 40 éves színészi pályája alatt alakított, azt hisszük, hogy mostani volna a helyes felfogás, magasfoku intelligencia s a legmélyebb ható tanulmány quintessenciája. Oly alakítás volt ez általánosságban, melyet részletenként méltatni nem is lehetne, sőt méltánytalanság is lenne; egybeforrott, hatalmas alakítás az egész, melyben a 40 éves színész egész tudása, tapasztalata, teremtő ereje nyilatkozik meg.

Mellette Szentgyörgyi és Cserny tüntek ki. Ez utóbbi, habár a szerepet nem tartjuk egyéniségéhez egészen megfelelőnek, tisztességes sikerrel játszotta, meg Ophéliát. A többiek megfelelő igyekezettel illeszkedtek az előadás keretébe.

Csütörtök este mutatkozott be az új szende György Ilona Dumas »Gauthier Margit«-jában. Mindenekelőtt örömmel jelezük, hogy ez volt a szezon első igazán élvezetes drámai estéje s ebben nagy része van nemcsak az új tagnak, ki e föléptével a lehető legjobb bizonyítványt állította ki színpadi képességéről, hanem a társulat többi tagjai is mind hozzájárultak az előadás sikeréhez s lehetővé tették, hogy Dumas igazán megdöbbentő drámáját, — mely mintegy oda állítja a néző szemé elé a tévedt nő nagy bűnhődését — jól összevágo előadásban élvezhessük.

György Ilona szép színpadi alak s szinte bámulatos az az otthonosság, melylyel kezdő létére is fesztelenül mozog a színpadon. Nem keresi a színpadi hatásokat, az érzés igazi hurjait pendíti meg a hallgató lelkében, ha szelid ábrándos hangján megszólal, arczjátéka s gesztusai pedig megfelelő harmoniában állanak érzelmei kifejezésével. Nem tagadható el, hogy Gauthier Margit igen hálás szerep. Jelenetei oly hatásosak, hogy nehezen rontható el, de György Ilona a köznapi niveauon jóval fölülemelkedő hatással játszotta meg e részleteiben mégis csak nehéz szerepet, mit az is bizonyít, hogy a közönség őt nyílt színen is megtapsolta. Ugy véljük, benne erős támaszt nyert a drámai társulat, mely nézetünk — reméljük — többszöri föllépte után megerősödni fog.

Nagyon jó volt Szentgyörgyi Duval szerepében. Amolyan epizód szerep, ez is, melyből az ilyen régi jó színészek főszerepet csinálnak. Dicséret illeti érte az öreg Szentgyörgyit a bevégzett művészt.

Klenovicstól megfelelőbb mimikát várunk az érzelmeik visszatükrözésére, mert arczvonásai néha a legszenvedélyesebb indulatoknál is hidegek maradnak.

Az összejáratot megfelelően s többé kevésbé sikerülten egészítették ki: Janovits, Bartos, Vendrey, Leövey, Rózsahegy, Szathmáry, továbbá Turchányi Olga, Kantay Teréz, Bajnóczy Valéria és Fekete Rózsika.

A hét premiereje péntek este folyt le szépszámú közönség előtt. Hamég sok operette újdonságot fogunk látni, lassanként azon meggyőződésre jutunk majd, hogy nemcsak a népszínműveknél, hanem az operetteknel is nagyfokú hanyatlás észlelhető.

Mindenekelőtt szóljunk a zenéről. Nem akarunk összehasonlítást tenni a régibb operettek s a mostaniak között, mert akkor egyáltalán nem is jöhetne bírálat alá a Virágcsata, Klári, 3. Kázmér stb. zenéje. Csodálatos, mennyire hanyatlott a zeneszerző gárda teremtő ereje; semmi invenczió, egy csepp eredetiséggel, művészi belbecscsel bíró dailamot hiába kerestünk. Ezek helyett külső hatásokhoz folyamodik a szerző, magyar motivumokat vegyít bele a zenébe, mely mindennek dacára üres, értéktelen s minden második üteme a régibb dalművek egyikét juttatja eszünkbe. Az ilyen zene hivatva van egy este szórakoztatni az embert, épen mint az orpheumi jodler, de művészi értéke, maradandósága nincs. Ugy látszik György a »Szultán«-ban kimerítette gazdagnak ígérkező zeneszerzői talentumát.

A librettó még ennél is üresebb és szellemtelen. A végén arralyukadunk ki, hogy itt a szerző alighanem gombhoz varrta a nadrágot. Másszóval szépségversenyos virágkorzó kedvéért fölépített egy ötemeletes ostobaságot. A mese még egy jóra való bohózat mértékét sem üti meg.

Az előadás elég jó volt. Jányi Edith szépen énekelt — ezuttal először nagyobb szerepben — s fesztelen diszkrét játékával, szépen iskolázott elég nagy terjedelmű hangjával több ízben aratott tapsokat.

Turchányi Olga kedves játékával tünt ki, a baba-jelenetben pedig valósággal herzig volt. Énekével is hozzájárult megfelelően föllépése sikeréhez.

Méltó partnerük volt Rózsahegy az ősjogonc és Vendrey a nyugalmazott huszárcapitány tetszetős alakításával. Kis szerepében kivált Réthy Lina, ki kevés szavaival és énekével egy rutinizott színésznő készültségéről tett tanúságot s ki megérdemelné, hogy esténként nagyobb szerepben is föllépjen.

Jó volt Mezey Mihály is, mint kereskedősgéd, ugyszintén Leövey, Török, Szathmáry, és Kantay Teréz, kik az összejáratot jól egészítették ki.

Szombaton szép számú közönség előtt megismételték az előadást.

(G.)

Heti krónikából.

— Részletek. —

A budai szerencsétlenség. A helybeli és fővárosi lapok leírták már körülményesen, kellően kiszínezve azt a szerencsétlenséget, mely a gőzsiló avatatlan kezelése folytán előállott és számos külföldi újságíró és Prileszky udvari hivatalnok súlyos sérülésével végződött.

Mi csupán azon nézetünket fűzzük a szomorú esethez, hogy kár volna azokat a szerencsétleneket, akik egy ember hanyagsága miatt a törvény elé idéztettek, a §§-ok szerint itélni meg, mert ezzel sem a közérdeknek, sem a baleset áldozatainak nem használna a bíróság.

Egyenesen a fürdőkebe. Nagyvárad városa évek óta regéli, hogy eljövend az a boldog kor, midőn a szórakozni, vagy üdülni kívánczó halandó egyenesen a Szt.-László-térről ráadulhat ki a szomszédos Felix és Püspök-fürdőbe.

Ez az álom, ez a rege a napokban valósággá vált, mert Lábán miniszteri biztos elnöklété alatt a közúti vasút igazgatósága és a városi hatóság megtartotta a közüzemigazgatási bejárást és személyszállítást megengedhetőnek jelentette ki.

Mondanunk sem kell, hogy ez kiszámíthatatlan előnyököt jelent a fürdőkre és azon eddig elhanyagolt városrészeire nézve, melyet Katonaváros név alatt szokott említeni a nagyvárad ember, de amely városrész, különösen utóbbi időben, rohamos fejlődése által magára irányította a város vezetőségének figyelmét.

A vizagák. A millenáris esztendő nem valami kellemes emlékeket hagy hátra a szülőknél. Különösen a gimnáziumban nagy tulszigorúsággal jártak el a tudománytal túltömött szegény csemetékkel szemben, pedig a buktatások sehogy sem illenek össze azzal a harmonikus örömmel, mely ebben az esztendőben uralkodó hangulatként kellene, hogy átvonuljon a társadalom minden rétegen keresztül.

Nem szemrehányásként írjuk ezt, csupán a szülő véleményének akartunk kifejezést adni, hogy vegyenek róla tudomást azok akiket közelebről érdekel és segítsenek ott, ahol lehet.

Pangás a kereskedelemben. A mi büszkeségünk: az ezredéves kiállítás ugyancsak keserves állapotot teremtett a mi kereskedőinknek és iparosainknak. Naphosszat állnak tétlenül az alkalmazottak, mintha csak ketté vágta volna a forgalom fonálát. Az üzleteket nem látogatja senki, valóságos pangás uralkodik a városban és a helyzet kétségbeejtő. Sokan úgy gondolkodnak, hogy valóságos »fenn az erna« nincsen kasféle állapot ez, mely szomorúan végződhetik a vidékre nézve, mert hasonló állapotokról kaptunk tudósítást mindenütt. A mi kis pénz van, az mind a fővárosba vándorol, vagy ehhez a vándorláshoz van összekuporgatva. Fájdalmas kiállítás reánk nézve.

Egylet.

A régészeti egylet diszközgyűlése.

A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet június 27-iki diszközgyűlésre az alábbi meghívót bocsátotta ki:

A biharmegyei nagyváradai régészeti és történelmi egylet 1896. június 27-én Szent László napján Magyarország ezredéves fennállásának emlékére új múzeum-épületének, abban lévő gyűjteményének és az Ipolyi gyűjtemények megnyitására rendkívüli diszközgyűlést tart.

Dr. Karácsonyi János, Gyalóky Lajos,
egyleti titkár. egyleti alelnök.

Az ünnepség műsora:

1. Délelőtt 9 órakor ünnepi istentisztelet a nagyváradai l. sz. székesegyházban. Ennek végeztével
2. Fölvonulás a püspöki palota nagytermébe.
3. Háromnegyed 11 órakor diszközgyűlés a következő tárgysorozattal:

a) Hymnus. Kölcseytől; énekli a nagyváradai zenekedvelők dalköre.

b) Elnöki megnyitó. Tartja: dr. Beöthy László főispán, egyleti elnök.

c) A nagyváradai múzeum kulturái föladatai. Föl-olvasás; tartja: dr. Fraknoi Vilmos, vál. püspök.

d) Bihar vára és a honfoglalás. Fölolvasás; tartja: Bunyitay Vince kanonok.

e) A biharmegyei es nagyváradai múzeum keletkezésének. Előadja: dr. Karácsonyi János, egyleti titkár.
f) Szózat. Vörösmartyól; énekli a zenekedvelők dalköre.

4. Átvonulás az új múzeum-épületbe.

5. Az emléktábla leleplezése s a gyűjtemények átadása.

6. A gyűjtemények megtekintése.

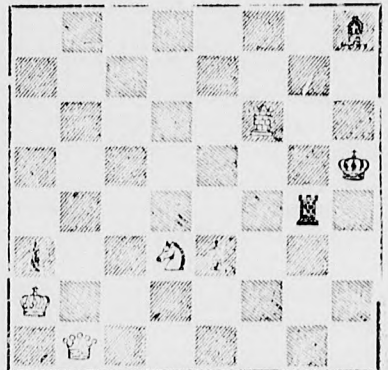
A gyűlésen csak a meghívott hatóságok, testületek és személyek továbbá az egylet tagjai vehetnek részt.

Heti sakk szemle.

Rovatvezető: Gesztési Ödön.

41. feladvány.

Kelemen József, Arad.

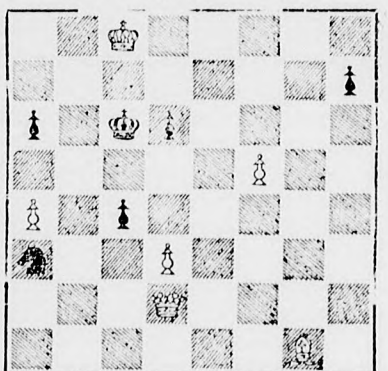

Matt a 3-ik lépésre.

42. feladvány.

Pospisil József, Prága.

(Ceské Lysti Sachové.)

Matt a 2-ik lépésre.

48. játszma.

Steinitz - csel.

Játszották az első magyar levelező versenyen.

Konyovits Miklós, dr. Vértés Adolf,
(Vukovár) (Temesvár.)

1. e2—e4	e7—e5
2. H b1—c3	H b8—c6
3. f2—f4	e5 : f4
4. d2—d4	V d8—h4+
5. K e1—e2	d7—d5

Bardeleben e helyen g7—g5! lépést tartja a legjobb védelemnek.

6. e4 : d5! F c8—g4+

Ezen lépéssel bevezetett manœuvre hátrányos sőtére nézve. Jobb V h4—e7+ remis eredménynyel.

7. H g1—f1 0—0—0

8. d5 : c6 F f8—c5

9. V d1—e1!* B d8—e8+

Ez a jó huzás Lhermetől ered.

10. K e2—d3 V h4—d8

11. V e1—f2 F g4—f5+

12. K d3—d2 H g3—h6

13. F f1—d3 B e8—e3

14. K d2—d1 F f5 : d3

15. e2 : d3 H h6—g4

16. V f2—h4 V d8 : h4

17. H f3 : h4 B e3 : d3+

18. K d1—c2 B d3 : d4

19. H h4—f5 R d4—b4

20. a2—a3 B b4—b6

21. c6 : b7+ K c8 : b7

* Helyesebb volt 21. F c1 : f4 B b6 : c6 22. H f5 : g7 és világosnak figurával gyalog ellen nyernie kellene.

22. F e1 : f4? B b6—f6

23. g2—g3 B f6 : f5

24. B a1-c1	B h8-e8
25. K c2-b1	F c5-b6
26. B c1-c2	H g4-f2
27. B h1-f1	H f2-d3
28. H c3-a4	g7-g5
29. H a4 : b6	c7 : b6
30. B c2-c7+	K b7-a6
31. B f1-d1	g5 : f4
32. B d1 : d3	f4-f3
33. B d3-d1	f3-f2
34. B d1-f1	B e8-e2
35. B c7-c2	B f5-e5
36. B f1 : f2	B e2 : f2
37. B c2 : f2	B e5-e7

A játszma az 57. lépésben remisre adatott.

49. játszma.

Francia játék.

Játszották mint fent.

Dr. Kanyarszky Gy. Niedermann Antal,
(Budapest.) (Nagyvárad.)

1. e2-e4	e7-e6
2. d2-d4	d7-d5
3. H b1-c3	H g8-f6
4. e4-e5	H f6-d7
5. f2-f4	e7-c5
6. d4 : c5	F f8 : e5
7. V d1-g4	0-0
8. F f1-d3	f7-f5
9. V g4-h3	h7-h6
10. H g1-f3	B f8-f7
11. H e3-e2*	V d8-b6

* A megnyitás mindkét részről sablonszerűen történt. Világos most eltér a könyvtől, célja az, hogy a d4 pontot többszörösen megszállja s onnan a helyzetet dominálja. Egészségtelen kísérletet azonban sötét alaposan meghusitja.

12. e2-c3	F c5-f2+
13. K e1-f1	H d7-c5!

Az érdekes huszrmaneuvre eleve tapint a világos pozíciónak.

14. F d3-c2	H b8-c6
15. g2-g4	f5 : g4
16. V h3 : g4	H c5-e4
17. F e2 : e4	d5 : e4
18. H f3-d2*	F f2-c5!

Világos gyalogot óhajt nyerni, a mi persze nem sikerül. Helyesebb lett volna tán H f3-d4.

19. K f1-g2!	e4-c3
20. H d2-c4	V b6-b5
21. b2-b3	b7-b6
22. B h1-f1	F e8-b7

Világosnak nincs kielégítő védelme, sötét néhány erőteljes húzással tönkre teszi játékát.

23. K g2-g1	B a8-f8
24. h2-h4	H c6-e7
25. H e2-d4*	F c5 : d4

* Valahára eljutott a huszár a neki szánt helyre, de már későn.

26. c3 : d4	V b5-d5
27. K g1-h2	B f7 : f4! és sötét nyer.

50. játszma.

Angol játék.

Játszották mint fent.

Maróczy Géza, Péchy László,
(Budapest.) (Székes.)

1. e2-e4	e7-e5
2. H g1-f3	H b8-c6
3. c2-c3	F f8-c5

E futárlépés nem ajánlatos, sokkal jobb ennél d7-d5 v. gy H g8-f6.

4. b2-b4	F c5-b6
5. b4-b5	H c6-a5
6. H f3 : e5	H g8-f6

Sötét e lépésével tényleg játszik. Tekintetbe jöhetett volna még V d8-e7. Mindkét esetben világos jobban áll.

7. d2-d3	d7-d6
8. H g1-f3	H f6-g4
9. d2-d4	f7-f5
10. F c1-g5	V d8-d7
11. e4 : f5	0-0
12. h2-h3	H g4 : f2

Nincs más választás.

13. K g1 : f2	V d7 : f5
14. K f2-g1	V c8-e6
15. F f1-d3	V f5-d5
16. H b1-d2	h7-h6
17. F g5-e3	c7-c5
18. b5 : c6	b7 : c6
19. V d1-c2	B f8-f6
20. B h1-h2	F e6-f7
21. F e3-f2	F f7-h5
22. g2-g4	F h5-e8

F f7-re következik 23. F h4, g5 24. F e4 V e6, 25. F f5, V e8, 26. B e1 stb.

23. F f2-h4	g7-g5
24. F d3-e4	V d5-b5

V f7-re 25. H g5 h g5 : , 26. F g5 : d6nt.

25. a2-a4	V b5-a6
26. F h4-g3	K g8-g7
27. B h2-f2	V a6-c8
28. B a1-f1	e7-c5
29. F e4-f5	Földatta.

Megfejtések.

35. feladvány Schuster Zsigmondtól.

1. F e5-b2, K e6-f5, 2. B g4-g5+ K f5 : f4, 3. F b2-c1+ matt.
... K h8 tetsz. szer. 2. f4-f5+, K f2 : 3. F e8+ matt stb.

36. feladvány Kelemen Józ eftől.

1. V d1-f3.

Üzenetek.

Dr. V. A. (Temesvár.) Tabellánk alapját a „Budapesti Sakkszemle“ által legutóbb kiadott táblázat képezte s így onnan érnek az ön által kifogásolt hibás adatok is. Különben a versenyzők megjegyzéseit összegyűjtjük és azok alapján rectinkáljuk az egész tabellát.

K. M. (Budapest.) Fenti üzenet önnek is szól. Beu kilépését tekintetbe fogjuk venni.

Biharmegyei vásárnaptár.

Heti vásárok.

Álmosd, szerdán.	M.-Cseke, szerdán.
Barand, kedd.	Margitta, pénteken.
Beál, szerdán.	Micske, csütörtök.
Belenyes, csütörtök.	N.-Bajom, pénteken.
B-Ujfalu, csütörtök.	N.-Bárod, hétfőn.
B.-Füspéki,	N.-Léta, csütörtökön.
B.-Bószörmény, csütörtök.	N.-Szalonta, pénteken.
Csékfa, csütörtök.	N.-Várad, kedd és péntek.
Csökmő, szombat.	Ókány, szerda.
Derecske, csütörtök.	Óráz, kedd.
Diószeg, szerda.	Pl. költ, szerda.
Écsd, csütörtök.	Sarkad, csütörtök.
Ermihályfalva, csütörtök.	Sza. ard, szerda.
Feketeó, hétfő.	Szent-lóbb, hétfő.
Felgyháza, csütörtök.	Sz. kelyhid, péntek.
Hajdu-ágos, szombat.	Széplak, kedd.
Henczida, szerdán.	Tenke, hétfőn.
M.-Kereszties, szerdán.	M.-Telgd, péntek.
Kis-Marja, hétfőn.	Torda, hétfő.
Komádi, péntek.	Zsáka, szerda.
Kötegyán, hétfőn.	Vaskóh, szombat.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: Sarkadi Ignác.
Főmunkatárs: Rácz Mihály.

N y i l t t e r .

Tisztelettel értesítem a n. é. közönséget, hogy helyben Kossuth-utca Mezey-féle házában levő

varrógép- és kerékpár-üzletemet

egy

gépjavító-műhelylyel,

— mely a legtökéletesebben van felszerelve — kibővítettem és annak vezetését egy külön e célra a fővárosból hozott szakképzett mechanikusra bízтам.

Gépjavító-műhelyemben bárminő szerkezetű varrógépek továbbá kerékpárok javítása a lehető legtökéletesebben eszközöltem, ugyszintén hazi telefonok és vilányos szobacsengők bevezetése felvállaltatik.

Ajánlom végül a nagymennyiségben raktáron levő mindennemű varrógépeket és kerékpárokat, továbbá az ezekhez való összes géprészek raktárát.

Kiváló tisztelettel

Kalenda János.

864

A várad-velencei műkertészeti és rózsatelep által

kiállított és alant felsorolt rózsafák a budapesti milleniumi kiállításán, az állandó kertészeti pavilonban megtekinthetők.

Rózsák árai.

810

Ez ideig hallatlan olcsó árak :

- Alacsony törzsű gyöknes rózsák (wurzelecht) egy éves, 1 drb 20 kr, 100 drb 18 frt.
- Alacsony törzsű gyöknes rózsák 2 éves, kiváló erős bokrok, melyek már ez évben 40—50 virágot hoznak, 1 drb 40 kr, 100 drb 35 frt.
- Magas törzsű rózsák 3 lábtól 6 lábíg, 1 éves szemzésűek kiváló erős koronával 1 drb 40 kr, 100 drb 35 frt.
- Magas törzsű rózsák 3 lábtól 6 lábíg, 2 éves szemzésűek 1 drb 65 kr, 100 drb 60 frt.
- Ujdonságok 1892-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) egy éves 1 drb 35 kr, 10 drb 10 fajban 3 frt 20 kr.
- 1892-ik évből magas törzsben. 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 75 kr, 10 drb 10 fajban 7 frl.
- 1893-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) 1 drb 55 kr, 10 drb 10 fajban 5 frt.
- 1893-ik évből magas törzsűek 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 05 kr, 10 drb 10 fajban 9 frt.
- 1894-ik évből alacsony gyöknes (wurzelecht) 1 drb 75 kr, 10 drb 10 fajban 7 frt.
- 1894-ik évből magas törzsben 3 lábtól 6 lábíg, 1 drb 1 frt 10 kr, 10 drb 10 fajban 1fr0

Kertekbe azonnal kiültethető virág plánták kiváló szép fajokban :

- Nyári viola, Phlott. Balsamina, Aster, nyári szines szegfü, Margit szegfü, Sarga Centranthus, amobium, stb., jó erős palántok 100 drb 50 kr.
- Vauilia sötétkék, Pelárgonia minden színben. Fuchsia, Remontant szegfü stb. drbja 4 kr, 100 drb 3 frt 50 krajczár. Szönyeg (teppich) növények több fajban 100 drb 2 frt 50 kr.
- Szinte kapható élővirágokból mindentel alkalmra es okrok és koszorúk ez ideig hallatlan olcsó áron

Vidéki, valamint a helybeni megrendelésekre különös gond és pontosság fordítottatik.

A várad-velencei műkertészeti és rózsatelep.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Van szerencsénk Nagyvárad város és Biharmegye nagyérdemű közön-
ségét értesíteni, hogy a

Pilseni részvény serfözde világhirű sörének

főraktárát

átvettük s azt a

„R ó z s a b o k o r“

czimű Pilseni söresarnokbau

poharanként árusítjuk.

Ugyanott főraktárunkból naponta frissen lefejtett palaezk sört már
10 üveg vételnél díjmentesen házhoz szállítunk s vidéki megrendeléseket
pontosan eszközünk. Palaezk söreink a főraktáron kívül minden nagyobb
fűszerkereskedésben, azonkívül a Csarnok, Lloyd és Korona kávéházakban
kaphatók.

A n. é. közönség b, figyelmét felhívjuk e világhirű sör megízlelé-
sére s maradunk

teljes tisztelettel :

HILLINGER LIPÓT és FIA,

a Pilseni részvény serfözde főraktára.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

Pilseni részvény serfözde főraktára Nagyváradon.

1186—1897. éln.

Pályázati hirdetmény.

Nagyvárad város törvényhatóságánál
előléptetés folytán megüresedett és a folyó
évi július hó 9-én megtartandó rendes köz-
gyűlésen választás útján betöltendő irnoki
állásra a törvényhatósági bizottság folyó
évi 150—14051. szám alatt kelt határozata
alapján ezennel pályázatot hirdetek.

A betöltendő irnoki állás évi 400 frt
fizetés és 100 frt lakbér illetménnyel van
javadalmasza és nyugdíj jogosultsággal bir.

Felhívom a pályázni óhajtókat, miszerint
az 1883 évi I. t. cz. értelmében kellően
felszerelt és sajátkezüleg irt pályázati kér-
vényeiket folyó évi július hó 4-ik napjának
délután 5 órájáig bezárólag Nagyvárad vá-
ros főispánja dr. Beöthy László ur ó mel-
tóságához annál inkább benyujtsák, mivel
a később beadott, vagy nem kellően fel-
szerelt kérvények figyelembe nem vétetnek.
Nagyvárad, 1896. június hó 18-án.

Sal Ferencz,
kir. tanácsos polgármester.

Öltönyök 24 óra alatt készítettnek!

Uj! Korszerű férfi-szabó-üzlet! Uj!

Kossuth Lajos-utcán (Mezey-ház.)

BAUM J. S.

NAGYVÁRAD

czég alatt folyó évi május hó elsején férfi-
szabó üzletet nyitottam.

Tizenhatsz év e szakmába vágó ta-
pasztalatom feljogosít azon reményre, hogy
t. ismerőseim, barátaim és a mélyen tisztelt
közönség pártfogására számíthatok. A leg-
divatosabb és legkitünőbb szöveteket tartom
raktáron. Kitünő szabásért és gyors, jutá-
nyos kiszolgálásért kezeskedik e téren is-
mert nevem.

Kiváló tisztelettel

BAUM J. S.

férfi-szabó üzlete

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

É r t e s i t é s

a Borszéki borviz kutkezelőségétől.

Van szerencsénk a m. t. közönség szives értésére hozni, hogy a borszéki
viz egyedüli főraktárát Biharmegye és Nagyvárad város területére

K á d á r é s K i s s

czégnek adtuk át, miről tudomást venni és borvizünket továbbá is pártfogásában
részesíteni kegyeskedjék.

A borszéki borviz kapható minden fűszer- és ásványviz-kereskedésben, vala-
mint az összes vendéglőkben és éttermekben.

Kiváló tisztelettel

Lázár és Verzár,

a borszéki borviz kutkezelősége.

Tisztelettel jelentjük, miszerint a legujabb divatu

Tavaszi-nyári női ruha-szövetek és selyem kelmék,

jól mosható

Creton-, Toile-, Satin-, Zephir és ruhavásznak

már megérkeztek, ugyszintén

U j d o n s á g o k

napernyőkben, virágokban és pipere-czikkekben,

továbbá

férfi nyakkendők, férfi-ingek, selyem, satin és creppe-szövetből,

melyeket tisztelt vevőink és a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlunk.

Kiváló tisztelettel

KUNZ JÓZSEF és TÁRSA

Nagyvárad arutelep, Szent László-tér.

Legjobb

bajor-féle sör

sötét és világos minőségben

márczius 15-től kezdve

nagy üveg 13 krért

kapható:

Steiner M. Albert-nél

N. Piacz-tér (Knapp-ház)

Videki megrendelések az adó leszámítása mellett gyor-
san és pontosan eszközöltenek.